

Brücke/Most-Stiftung ▪ Reinhold-Becker-Straße
5 ▪ 01277 Dresden

Rozhovor s Robertem Kaprem, pianistou, „Koncert sousedů“

Neděle 31. 10., 15:00, Dresden – Carl-Maria-von-Weber-Museum

Jak se stalo, že jste se rozhodl mezi všemi hudebními nástroji právě pro klavír?

Nebylo to ani tak mé rozhodnutí, jako spíš souhra okolností v mém dětství. Původně to vypadalo, že budu hrát na housle, jako malé dítě jsem napodoboval hru na houslích různými hračkami, posléze mi rodiče pořídili i malé osminkové housličky s tím, že na ně v budoucnu začnu cvičit. Jenže kromě houslí, na které tatínek amatérsky hrál, jsme měli doma i pianino. A protože maminka dostala doporučení na výbornou učitelku klavíru, bylo rozhodnuto. Ne protestoval jsem. Rozhodla tedy přítomnost nástroje doma a možnost brát hodiny u kvalitního pedagoga. Bylo mi tehdy šest let.

Jak jste dospěl k tomu, že se chcete hře na klavír věnovat profesionálně?

K tomuto rozhodnutí jsem dospěl poměrně pozdě. Jako kluk jsem měl všelijaké jiné záliby, které se s pořádným cvičením na klavír těžko slučují. Na klavír jsem sice cvičil poměrně pravidelně, ale pořád s pocitem, že si to přeje někdo jiný, ne já. Přes pokroky, kterých jsem na klavíru dosahoval, jsem si nebyl dobře jist tím, co chci v životě dělat. Byl to také jeden z důvodů, proč jsem se nehlásil na konzervatoř hned po dovršení základní školy, jak to dělá mnoho začínajících muzikantů, ale studoval jsem gymnázium. A teprve tam jsem si uvědomil, že mě vlastně ten klavír začal velice bavit. Tehdy jsem byl doslova uloven na hudbu Johanna Sebastiana Bacha. Úplně jsem mu tehdy propadl, nastudovali jsme koncert d moll, BWV 1052, se kterým jsem se pak účastnil i klavírního mistrovského kursu paní Nelly Akopjan z Londýna. Koncert jsme hráli i s orchestrem hudební školy, kam jsem docházel, a tehdy jsem cítil obrovské nadšení. Řekl jsem si, že bych měl zkusit studovat klavír hlouběji. A přihlásil jsem se na konzervatoř, kam jsem byl přijat v roce 1997.

Pracujete na nějakých hudebních projektech?

Musím na sebe prozradit, že nejsem takovým tím pódiovým typem pianisty ověnčeného vavříny z mnoha soutěží. Neznamená to, že bych si vysloveně nepřál publicitu, to rozhodně ne. Svou lásku k hudbě předávám ostatním jako příležitostně koncertující pedagog, což mě zcela uspokojuje. Koncertních projektů, na kterých jsem pracoval nebo pracuji nyní, je poskrovnu, jedná se spíš o jednotlivá občasná vystoupení v komorních sálech. Rád bych se zmínil o chystaném klavírním koncertě v Lounech, kde připravujeme s kolegou pianistou prezentaci Gershwinovy Druhé rapsodie v sousedství Ravelovy klavírní transkripce poémy La Valse. Je to nádherné ztvárnění dvou kulturně velmi významných měst: Gershwin zpodobnil ve svém díle New York, zatímco od Ravela tu máme portrét Vídně.

V nedávné minulosti se mi naskytl druhá možnost uplatnění, a sice možnost nahrávání pro Český rozhlas. Po úspěšném nahrání Klavírní fantazie Aarona Coplanda mi byla nabídnuta další spolupráce a já jsem zjistil, že nahrávání je velmi zajímavé a poučné. V nahrávací praxi bych velmi rád v budoucnu pokračoval intenzivněji.

Co pro Vás znamená možnost hru na klavír vyučovat?

Především je to velmi pestrá, zajímavá a někdy i docela dobrodružná práce. Vyučuji na klavír v základní umělecké škole, kam docházejí žáci ve věku od předškoláčků až po studenty vysokých škol, s různým talentem a ambicemi. Je nádherné sledovat, jak se žáci postupem času profilují, jak zrají jejich individuality, jak každý nachází cestu k hudbě (ale nejen k ní) jiným způsobem. Žáci jsou různí, každý z nich vyžaduje specifický přístup, třebaže jde vlastně vždy o totéž: aby si žák hudbu oblíbil, aby jí dle svých možností chápal, aby rád a se zájmem poslouchal koncerty, aby poznal, co je hezké. Spolu s tímto ušlechtilým cílem je tu i rozvoj volných vlastností: žáci, kteří studují hru na nástroj, bývají trpělivější, soustředěnější, umějí si více vážit práce, protože při cvičení poznali její hodnotu. To se jim pak v životě velmi hodí. A nemusejí zrovna hrát na klavír, charakterové vlastnosti si zachovají i při volbě jiných povolání.

Ve své pedagogické práci se snažím žáky nejen hudebně vzdělávat a učit je klavírní hře, ale zároveň je i prostřednictvím hudby kultivovat. Jde mi především o to, aby poznali i jiné stránky lidského konání než ryze prakticko-utilitární (čili že existuje i něco jiného než peníze), aby se stali citlivějšími a vnímavějšími a aby uměli své okolí potěšit.

Ve své diplomové práci na AMU jste se zabýval hudbou Jana Ladislava Dusíka. Na Vašem koncertu od něj uslyšíme Sonátu fis moll, op. 61. Čím Vás jeho hudba oslovuje?

Hudba J. L. Dusíka mě nadchla svým vizionářstvím. Třebaže se tento znamenitý autor řadí do doby klasicismu (byl to současník Mozartův a komponoval i v časovém sousedství Haydna a Beethovena), je v jeho hudbě slyšet celé nadcházející devatenácté století. Byl to on, kdo vstoupil do toho nádherného světa lyrické klavírní romantiky, jakou známe třeba u Chopina. Jinde ve skladbě najdeme třeba náznaky lisztovského klavírního symfonismu nebo tu pověstnou hutnou brahmsovskou sazbu. Patřil mezi první autory, kteří poznali zvuk tehdy nového hudebního nástroje - klavíru s anglickou mechanikou. Ten zvuk musel být tehdy úplně uhrančivý, něco zcela nového a inspirujícího! A ty moderní harmonie jsou úchvatné. Nejednou jsem při studiu Dusíkovy hudby nabýval dojmu, že hraji dílo Schumanna, Chopina nebo Brahmsa. A pak jsem si uvědomil, že to bylo napsáno krátce po roce 1800! Pan profesor, u kterého jsem studoval na konzervatoři i na akademii, jednou vtípně poznamenal: "Dusík hrozně opisoval. Opisoval od Chopina, Smetany, Brahmsa, Schumanna a určitě i od jiných. Měl ale jedno štěstí: žil o hodně dřív než oni."

Co pro Vás znamená příležitost vystupovat v rámci Dnů české a německé kultury?

Koncertovat při takové významné příležitosti pro mě znamená velkou čest i velký závazek. Jsem moc rád, že budu moci v Drážďanech prezentovat klavírní díla významných českých autorů: Antonína Rejchy, Jana Ladislava Dusíka (ten letos jubuluje, od jeho narození uplynulo právě 250 let) a Bedřicha Smetany. Jsem přesvědčen, že se mohou právem zařadit svými kvalitami mezi jejich slavné evropské vrstevníky. Současně mám příležitost prezentovat díla, která z koncertních pódíí neznějí příliš často. Domnívám se, že neprávem. Jde o obdivuhodnou hudbu, která si zaslouží nepochybně větší pozornost interpretů i posluchačů. A kdo by měl více propagovat české autory než český interpret? Bude pro mě největším potěšením, budu-li moci svým koncertem poukázat na báječná díla českých spolutvůrců evropského kulturního dědictví.

Interview: Václav Kazda